

Dr. Bitskey Botond
főtitkár részére

Alkotmánybíróság
1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Főtitkár Úr!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 0 0 3 - 2 / 2021	
Érkezett: 2021 MÁRC 0 1.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 2 db	21

Az Alkotmánybíróság IV/3-1/2021. számú, 2021. január 13. napján kelt hiánypótlási felhívásában foglaltakra az alábbi alkotmányjogi panasz indítvány-kiegészítést terjesztem elő.

I. A támadott jogszabályi rendelkezés pontos megjelölése

A termelészövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészek tulajdonjogának rendezéséről és egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XL. törvény 1-14. §-ának alaptörvényellenességének megállapítását, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 41. § (1) bekezdése alapján történő megsemmisítését kérem.

A 2020. évi XL. törvény rendelkezései félkövér dőlt betűvel, a hatályon kívül helyezett törvényi rendelkezések dőlt betűvel, a megjegyzéseim normál betűvel olvashatók.

„2020. évi XL. törvény

1. A termelészövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészek tulajdonjogának rendezése és a kezelői jog megszűnése

1. § (1) Azon földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartás szerint termelészövetkezeti földhasználati jog van bejegyezve – függetlenül attól, hogy az a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény szerint mely földalapba került kijelölésre vagy nem került egyik földalapba sem kijelölésre –, 2021. január 1-jén a törvény erejénél fogva az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerül, kivéve a (2) bekezdésben meghatározott földrészeket.

(2) Nem kerül állami tulajdonba az (1) bekezdés alapján az a földrészlet, amelyet

a) a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény (a továbbiakban: Fkbt.) alapján 2021. január 1-jéig a mezőgazdasági igazgatási szerv

aa) földkiadási határozattal kérelemre induló eljárásban már tulajdonba adott, de a jogosult tulajdonjoga még nem került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre vagy

ab) nyilvános sorsolás útján történő tulajdonba adás céljából sorsolási hirdetményben már közzétett,

b) a kárpótlási célú árverezés érdekében a kárpótlási hatóság meghirdetett.

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt földrészekre fennálló jogok és tények – a földrészletre közérdekből jogszabályban feljogosított szervek javára alapított használati jogok, illetve a jogi jellegek kivételével – az (1) bekezdésben meghatározott időpontban megszűnnek, ide nem értve a (4) bekezdésben meghatározott esetet.

(4) Ha a termelészövetkezeti földhasználati jog jogosultjaként az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett szövetkezet, illetve annak jogutódja mint használatba adó és a földhasználó között jogszerűen a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló szerződésen alapuló földhasználat jött létre, és az alapján a használat a földhasználati nyilvántartásba bejegyzésre került, ezen szerződés a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Nfatv.) 18. § (1) bekezdése szerinti hasznosításra irányuló szerződés hatálybalépésével, de legkésőbb 2022. december 31-én megszűnik. Ha a földet az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett szövetkezet vagy

annak jogutódja maga használja, a használatot az Nfatv. 18. § (1) bekezdése szerinti hasznosításra irányuló szerződés hatálybalépésével, de legkésőbb 2022. december 31-ig köteles megszüntetni.

(5) Az ingatlanügyi hatóság hivatalból eljárva gondoskodik az (1) bekezdés szerint a Nemzeti Földalapba kerülő földrészeket érintően

a) az állam tulajdonjogának, valamint a tulajdonosi joggyakorlónak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéséről,

b) az a) ponttal egyidejűleg a termelőszövetkezeti földhasználati jog és annak jogosultja, valamint ha az Fkbt. 12/C. §-a alapján a védett és védelemre tervezett területek esetében a tulajdonosi joggyakorlóként a nemzeti park igazgatóság került bejegyzésre úgy annak, továbbá – a (3) bekezdésben meghatározott jogok és tények kivételével – a bejegyzett jogok és tények ingatlan-nyilvántartásból történő törléséről, és

c) a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett földhasználónak a (4) bekezdés szerinti megszűnést követő haladéktalan törléséről.

2. § Az állam tulajdonát képező földrészeleten az ingatlan-nyilvántartásban volt állami gazdaság javára bejegyzett kezelői jog e törvény erejénél fogva megszűnik.

3. § (1) A Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv az e törvény alapján az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerülő földrészlet tulajdonba, illetve használatba adásáról – a (2) és (3) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével – az Nfatv. rendelkezései szerint gondoskodik.

(2) Ha a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv megállapítja, hogy e törvény alapján az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerülő földrészlet

a) az ingatlan-nyilvántartás adatai alapján nem felel meg az Nfatv. 1. § (1) bekezdésében foglaltaknak, úgy az Nfatv. 31. §-ában,

b) az Nfatv. 3. § (3) bekezdése alapján közös tulajdonosi joggyakorlás alá tartozik, úgy ennek rendezésére az Nfatv. 34. § (6a) bekezdésében

foglaltak szerint jár el.

(3) A Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv köteles gondoskodni a Nemzeti Földalapba került

a) védett természeti területeknek az Nfatv. szerinti vagyongazdálkodásba adásáról,

b) a védett természeti területek védelmi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvény szerinti védelemre tervezett természeti területek hasznosításáról a védetté nyilvánításig.

4. § (1) Azok a személyek, akik az 1. § (1) bekezdésében meghatározott időpontban kiadatlan részarány-tulajdonnal rendelkeznek, a (2) bekezdésben meghatározott mértékű kártalanításra tarthatnak igényt. Az a természetes személy minősül kiadatlan részarány-tulajdonnal rendelkezőnek, akinek a nevében 2021. január 1-jén az ingatlanügyi hatóság által vezetett termelőszövetkezeti különlapon aranykorona értékben kifejezett részarány-tulajdon van nyilvántartva, és amely ellenében sem ingatlan tulajdonához, sem kártalanításhoz nem jutott.

(2) A kártalanítás mértéke aranykorona jogosultságoként ötvenezer forint.

5. § (1) A kártalanítás megfizetését a részarány-tulajdonos vagy jogutódja kérelmezheti a részarány-tulajdont nyilvántartó ingatlanügyi hatóságnál.

(2) Az ingatlanügyi hatóság dönt a kártalanítás iránti kérelem elbírálásáról és intézkedik a kártalanítás összegének megfizetéséről. A kártalanításról szóló döntésben rendelkezni kell a kártalanított személy részaránytulajdonának törléséről és a termelőszövetkezeti különlapjának megszüntetéséről, melyet az ingatlanügyi hatóság a kártalanításról szóló döntés véglegessé válásának napját követő 15 napon belül foganatosít. A kártalanításról szóló végleges döntésről az ingatlanügyi hatóság a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szervet értesíti.

(3) A megfizetésekre a kérelmek beérkezésének sorrendjében kerül sor.

6. § A 4. § (1) bekezdésében meghatározottak mellett az Fkbt. 12/C. §-ában foglalt, védett és védelemre tervezett területeket érintő esetben, ha az ott meghatározott kártalanításra jogosult részarány-tulajdonost illetően a mezőgazdasági igazgatási szerv véglegessé vált határozata alapján a kártalanítás összegének megfizetésére 2021. január 1-jéig még nem került sor, úgy a kártalanításra jogosult részarány-tulajdonos a teljes kiadatlan részaránytulajdona tekintetében e törvény szerinti kártalanítási összegre jogosult.

7. § (1) A Nemzeti Földalapba tartozó földrésztelken fennálló értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos elszámolási igény érvényesítésére irányadó szabályokat kell alkalmazni, ha az 1. § (1) bekezdésében meghatározott

a) földrészlet a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi törvény) szerint tanyának minősül,

b) földrészlet vonatkozásában az ingatlan-nyilvántartásban a földdel együtt nyilvántartott épület, felszíni vagy felszín alatti építmény (a továbbiakban együtt: építmény) van feltüntetve,

c) földrésztelen található építmény az ingatlan-nyilvántartásban önálló ingatlanként van feltüntetve,

d) földrésztelen található építmény az ingatlan-nyilvántartásban nincs feltüntetve, vagy

e) földrésztelen a művelési ágának megfelelő hasznosítását elősegítő és a földrészlet forgalmi értékét, illetve hasznait növelő – beruházás útján megvalósuló – agrotechnikai létesítmény található.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott földrésztelkek esetében az elszámolás kizárólag az építmény, az (1) bekezdés e) pontja szerinti beruházások értékének megtérítésére terjed ki, melynek a jogosultja a beruházást megvalósító természetes személy vagy gazdálkodó szervezet, vagy annak jogutódja (a továbbiakban együtt: beruházó).

(3) A beruházónak az elszámolás iránti írásbeli igényét legkésőbb 2021. december 31-ig kell a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szervvel közölnie.

(4) A beruházót 2022. május 1-jéig vételi jog illeti meg az (1) bekezdés szerinti földrésztelre a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv által meghatározott ellenérték fejében, ha a mezőgazdasági igazgatási szerv által kiállított hatósági bizonyítvánnyal igazoltan megfelel a Földforgalmi törvényben előírt tulajdonszerzési feltételeknek. A vételi jog gyakorlása során az (1) és (2) bekezdés szerint fennálló és a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv által elfogadott elszámolási igény összegét a vételárba történő beszámítással figyelembe kell venni.

8. § (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti földrészletet legalább 2008. január 1-től szakadatlanul birtokló részarány-tulajdonost 2021. december 31-ig gyakorolható vételi jog illeti meg a kiadatlan részaránytulajdona ellenében a birtokában álló földrésztelre, feltéve, hogy a mezőgazdasági igazgatási szerv által kiállított hatósági bizonyítvánnyal igazoltan megfelel a Földforgalmi törvényben előírt tulajdonszerzési feltételeknek és a vételi jog gyakorlásával egyidejűleg

a) a tulajdonszerzési jogosultságként előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat megteszi,

b) a szakadatlan birtoklásának tényét közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan igazolja,

c) a földrésztelre e § szerint más részarány-tulajdonos nem formál igényt, és

d) a földrészlet nem érintett a 7. § szerinti elszámolással.

(2) Az (1) bekezdés szerinti birtoklásnak kell tekinteni, ha az adott földet a részarány-tulajdonos közeli hozzátartozója, vagy a legalább 25%-ban a tulajdonában, vagy a közeli hozzátartozójának legalább 25%-ban a tulajdonában álló mezőgazdasági termelőszervezet birtokolja az (1) bekezdésben meghatározott feltételek szerint.

(3) A Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szervnek 2021. december 31-ig az (1) bekezdés szerinti vételi jog gyakorlására figyelemmel kell lennie a földrészlet hasznosítási módjának meghatározása során.

2. Záró rendelkezések

9. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a termelősövetkezeti szövetkezeti földhasználati jog alatt álló ingatlanok állami tulajdonba kerülésével kapcsolatban a részarány-tulajdonosok kártalanítására vonatkozó szabályokat rendeletben állapítsa meg.

10. § (1) E törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – 2020. július 1-jén lép hatályba.

(2) A 13. és 14. §, valamint a 15. § (2) bekezdése 2021. január 1-jén lép hatályba.

(3) A 16. § (4) bekezdése 2025. január 1-jén lép hatályba.

11. § Az 1. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben a részarány-földkiadási eljárást az Fkbt.-nek a földkiadási határozat meghozatala, illetve a nyilvános sorsolási hirdetmény közzététele napján hatályos rendelkezései szerint kell befejezni. A kárpótlási eljárást a kárpótlási célú árverési hirdetmény közzététele napján hatályos rendelkezések szerint kell befejezni. E rendelkezést kell

alkalmazni az e törvény hatálybalépését követően megismételt részarány-földkiadási és kárpótlási eljárásban is.

12. § E törvény

a) 7. és 8. §-a, 70–106. §-a, 116. § a), b), d), e), i) és j) pontja, 117. § a), b) és e) pontja az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése alapján,

b) 1. § (1) bekezdése, 29. §-a, 42. § a) pontja, 44. §-a, 50–59. §-a, 65. §-a, 67. §-a, valamint 68. § d) és e) pontja az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

3. A tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény módosítása

13. § Hatályát veszti a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 3. § (2) bekezdése, továbbá 13–18. §-a.”

„1991. évi XXV. törvény
(a továbbiakban: Kpt.)

3. § (2) Termőföld esetén a kár mértékét a 13. §-ban meghatározottak szerint kell megállapítani.

13. § (1) Termőföld esetén a kár mértékét a termőföld kataszteri tiszta jövedelme (a továbbiakban: AK érték) alapján kell megállapítani úgy, hogy egy AK érték ezer forintnak felel meg. Erdők esetében az AK érték négyszeres szorzatát kell alapul venni.

(2) Ha a volt tulajdonos a termőföldjéért csereföldet kapott, a kár mértékét a különböztként mutatkozó AK érték alapján kell meghatározni.

(3) Amennyiben a földrészlet AK adata a korábbi okiratból nem állapítható meg, akkor az AK értéket a föld fekvése szerinti község (város) kataszteri tiszta jövedelmi adatainak 1982–1985. évi lezárása során megállapított átlagos AK adatok alapulvételével kell kiszámolni.

(4) Ha az eredeti földet, vagy annak egy részét művelés alól kivett területként vagy halastóként tartották nyilván, a kár mértékét a föld fekvése szerinti község (város) legalacsonyabb minőségű szántó művelési ágra meghatározott AK értéke alapján kell megállapítani.

14. § Ha a volt tulajdonos a termőföldjéért bármilyen térítésben (például megváltási árban) részesült, úgy annak összegét a kárpótlás 4. §-a alapján kiszámított mértékéből le kell vonni.

15. § (1) A kárpótlás termőföldben történő biztosítása érdekében a szövetkezet vagy jogutódja (a továbbiakban: szövetkezet) a 12. § (4) bekezdésében említett értesítés kézhezvételétől számított 30 napon belül a 16–18. §-okban foglalt rendelkezéseknek megfelelően kijelöli azt az e törvény kihirdetése napján a tulajdonában vagy használatában álló termőföldterületet, amelyet a 2. számú mellékletben felsorolt jogszabályok alapján szerzett meg. Amennyiben a szövetkezet a kijelölési kötelezettségének nem tesz eleget, akkor az e törvény alapján megszerzett, s a tulajdonában vagy használatában lévő termőföld mennyiség teljes egészében kijelöltnek tekintendő.

(2) Az (1) bekezdés alapján kijelölt termőföldterületre a kárpótlásra jogosultakat vételi jog illeti meg.

16. § A szövetkezetnek legalább a 12. § (4) bekezdésében említett értesítésben meghatározott AK értékű termőföldterületet kell kijelölnie úgy, hogy a kijelölt földmennyiség átlagos AK értékének meg kell egyeznie a szövetkezet egyéb földterületének átlagos AK értékével.

17. § (1) A kijelölés során a szövetkezetben a szövetkezeti tagok és alkalmazottak, állami gazdaságnál az alkalmazottak földtulajdonhoz juttatása céljából földalapot kell képezni. A földalapot nagyságát úgy kell meghatározni, hogy átlagosan szövetkezeti tagonként 30 AK, szövetkezeti és állami gazdasági alkalmazottak esetében 20 AK értékű termőföld jusson személyenként. Az így számított földalapot AK értéke nem haladhatja meg a szövetkezet tulajdonában, illetőleg az állami gazdaság kezelésében lévő termőföld AK értékének 50%-át.

(2) Az (1) bekezdésben említett földalapot számításánál szövetkezeti tagként, illetve alkalmazottként, továbbá állami gazdasági alkalmazottként az vehető figyelembe, aki 1991. január 1-jén és azóta is a

szövetkezet vagy állami gazdaság tagja, illetve alkalmazottja, és az (1) bekezdésben meghatározottnál kisebb mezőgazdasági földtulajdonnal rendelkezik.

18. § (1) A kiadásra kerülő termőföldet a védett természeti területen kívül kell kijelölni.

(2) Ha a védett természeti területen kívül rendelkezésre álló terület a kijelöléshez nem elegendő — a nemzeti park, a nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó és a fokozottan védett területek kivételével —, a szövetkezet tulajdonában lévő szántó, kert, gyümölcsös, szőlő és erdő művelési ágba tartozó védett természeti terület is kijelölhető.

(3) A védett természeti területből történő kijelölés esetén a természetvédelmi hatóság hozzájárulását be kell szerezni.

(4) Amennyiben a kárpótlás során védett természeti terület kerül kiadásra vagy a terület hasznosítására más korlátozás áll fenn, erről az árverésen (21. §) résztvevőket írásban tájékoztatni kell.

(5) E rendelkezéseket kell alkalmazni védelemre tervezett területek esetében is.

(6) Nem lehet kijelölni a műemlékileg védett, eredetileg nem mezőgazdasági rendeltetésű épülethez, építményhez tartozó, illetve körülötte lévő eredetileg nem termőföld rendeltetésű földterületet.”

„2020. évi XL.törvény

4. A szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény módosítása

14. § Hatályát veszti a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény 13–16. §-a, 18. §-a és 20–27. §-a.”

„1992. évi II. törvény
(a továbbiakban: Ámt.)

13. § (1) Vételi jog illeti meg — a helyileg kialakult áron —

a) a szövetkezeti szakcsoport tagját a legalább öt éve használatában álló földre;

b) a haszonbérletet a legalább öt éve használatában álló földre, valamint

c) a volt szövetkezeti tagot a megváltott földjére, ha azt a megváltás óta megszakítás nélkül használja,

amennyiben tulajdonszerzési szándékát a szövetkezet felhívásától számított egy hónapon belül bejelenti. A szövetkezet az így megszerzett kárpótlási jegyeket a Kpt. 7. § (1) bekezdésében foglaltak szerint felhasználhatja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott vételi jog a (3) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott földalapot terhére nem gyakorolható.

(3) A mezőgazdasági szövetkezet a közös használatában álló, továbbá a bármilyen címen tulajdonába került földekből — helyrajzi szám szerint meghatározva — elkülöníti.

a) a tagok, a velük azonos jogállású személyek és a kívülállók (a továbbiakban együtt: részarány-földtulajdonos) tulajdonában lévő földet,

b) a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 17. §-ában meghatározott földalapot,

c) a Magyar Állam tulajdonában lévő földeket,

d) a Kpt. 15–16. és 18–20 §-aiban meghatározott földet az ott megjelölt árverés céljára.

(4) A mezőgazdasági szövetkezet a kárpótlásra jogosulttal megállapodhat abban, hogy ha a jogosult a szövetkezet tulajdonába került termőföldek után az őt megillető kárpótlási jegyét a szövetkezetnek átadja, a szövetkezet a jogosult részére a kárpótlási jegy kiállítására alapjául szolgáló aranykorona (a továbbiakban: AK) értékben termőföldet ad részarány-tulajdonba.

(5) A (4) bekezdésben említett megállapodás csak a Kpt. 20–23. §-ában meghatározott árverés lefolytatása után fennmaradó földterületre vonatkozóan köthető meg.

14. § (1) A 13. § (3) bekezdésének a) és d) pontjaiban meghatározott földeket úgy kell kijelölni, hogy azok azon a településen, illetőleg elsősorban a település azon részén legyenek kijelölve, ahol azok a tulajdonosoktól a szövetkezet közös használatába kerültek.

(2) A 13. § (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott földeket úgy kell kijelölni, hogy:

a) e földek kataszteri jövedelme (a továbbiakban: AK értéke) feleljen meg a részarány-földtulajdonosokat az ingatlannyilvántartás szerint megillető összesített AK értéknek;

b) e földeken, valamint a szövetkezet közös használatában álló földeken belül az azonos művelési águ, illetve a művelés alól kivett területek mennyisége arányaiban feleljen meg egymásnak;

c) e földek egy hektárra vonatkozó összesített átlagos AK értéke, legfeljebb tízszázalékos eltéréssel, feleljen meg a részarány-földtulajdonosok tulajdonaként nyilvántartott földek egy hektárra számított átlagos AK értékének.

(3) Ha a tulajdonosnak az e törvény és a Kpt. alapján többféle jogcímen és földalaphól keletkezett részarány-tulajdona van, a részarány-tulajdonokat az ingatlanügyi hatóság a tulajdonos kezdeményezésére – az ingatlannyilvántartás szabályainak figyelembevételével – összevonja.

15. § (1) A 13. § (3) bekezdésének a), b) és d) pontjában meghatározott földeket a 14. §-ban meghatározottakon túlmenően úgy kell kijelölni, hogy

a) az egyes földalapon, illetőleg a szövetkezet által ki nem jelölt földeken belül az azonos művelési águ területek mennyisége arányaiban feleljen meg egymásnak;

b) az erdő és a legelő művelési águ termőföld lehetőleg egy tagban maradjon;

c) a talajvédelmi feladatot ellátó, a meliorációs és öntözési létesítményekkel berendezett terület működőképessége illetőleg a talajvédelmi követelményeknek megfelelő földhasznosítás továbbra is biztosítható legyen;

d) az a földterület, amelyen gazdasági központ, gazdasági épület áll, az okszerű gazdálkodás követelményei szerint hasznosítható legyen;

e) a Kpt.-ben meghatározott árverezők részére belterülethez csatlakozó vagy ahhoz közel eső termőföldek is rendelkezésre álljanak;

f) ha a szövetkezet termőföldje több települést érint, a kijelölt termőföldekből az érintett települések az AK érték arányában részesedjenek;

g) az AK értékben ki nem fejezett értéknövekedést tartalmazó termőföldek a kijelölt földterületek között arányosan jelenjenek meg;

h) a Kpt. 17. §-ában meghatározott földalap [13. § b) pont] képzése során a szövetkezet tulajdonába polgári jogcímen került földet is figyelembe kell venni;

i) a — lakott tanyákhoz tartozó termőföldek kivételével, melyek kijelöléséhez a természetvédelmi hatóság hozzájárulása szükséges — nemzeti park, nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó és a fokozottan védett terület, továbbá — szántó, gyümölcsös, kert, szőlő művelési ágba tartozó termőföldek kivételével, amelynek kijelöléséhez a természetvédelmi hatóság hozzájárulása szükséges — egyéb védett természeti terület ne kerüljön bele.

(2) A Kpt.-ben meghatározott árverésre nem jelölhető ki az a föld, amely a kijelölés időpontjában is személyi használatban vagy tartós földhasználatban van.

(3) Az (1) bekezdés i) pontjában meghatározott rendelkezést kell alkalmazni védelemre tervezett területek esetében is. Védelemre tervezett területeken a nyilvántartásba vett és a védetté nyilvánítást előkészítő eljárás alá vont területeket kell érteni.

(4)

(5) A földalapon ki nem jelölhető védett és védelemre tervezett természeti területeket a szövetkezet közös használatában álló, a Magyar Állam tulajdonában álló földekre kell elkülöníteni. E területeken a szövetkezet közös használati joga megszűnik, e területeket a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv kezelésébe kell adni.

16. § A mezőgazdasági szövetkezet közös használatában levő utak — a közutak kivételével — a helyi önkormányzat tulajdonába kerülnek.

18. § A Magyar Állam tulajdonaként a földeket (földrészleteket) úgy kell elkülöníteni, hogy azok összesített AK értéke feleljen meg az ingatlannyilvántartás szerint a Magyar Államot megillető AK

értéknek, és ezek elsősorban azon a településen, illetőleg a településnek azon a részén legyenek kijelölve, ahol eredetileg voltak.

20. § (1) A termőföldeknek a különböző tulajdonú földalapok (13. §) céljára történő elkülönítésével kapcsolatban az e törvényben meghatározott feltételek megvalósulásának ellenőrzése céljából az érdekeltek helyi érdekegyeztető fórumot (a továbbiakban: fórum) alakítanak.

(2) A fórum a településen földdel rendelkező szövetkezetenként, illetőleg a szövetkezet működése által érintett településenként alakítható meg. Megalakítását az igénybejelentők vagy a szövetkezet legkésőbb 1992. február 29-ig a helyi (a fővárosban a kerületi) önkormányzatnál kezdeményezhetik, amely a fórumot a bejelentéstől számított tizenöt napon belül köteles megalakítani.

(3) A fórum munkájában a helyi önkormányzat(ok) megbízottja(i), a kárpótlási igényt bejelentők közül a képviselő-testület által megválasztott 3—11 személy, a szövetkezet megbízottja és a részarány-földtulajdonosok képviselője vesz részt. A fórumban a nem helyben lakók képviseletét is biztosítani kell.

(4) A fórum ügyrendjét maga állapítja meg, működési feltételeit a megalakító önkormányzat biztosítja a központi költségvetés terhére.

21. § (1) A szövetkezet a 13. § szerinti földalapok elkülönítésének tervezetét a Kpt. 15. §-a (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségének megfelelően — az értesítéstől számított harminc napon belül — köteles a fórumnak véleményezésre megküldeni, amely nyolc napon belül tehet észrevételt a tervezetre.

(2) A szövetkezet az (1) bekezdés szerinti tervezet elkészítése során összeállítja a kijelölt földrészletek (táblák) jegyzékét és azokat az ingatlanügyi hatóság által előzetes rendelkezésre bocsátott 1:10 000 méretarányú átnézeti térképen ábrázolja.

(3) Ha a szövetkezet nem ért egyet a fórum észrevételével, a felek az észrevétel közlésétől számított nyolc napon belül megkísérlik az egyezség létrehozását. A megkötött egyezséget meg kell küldeni jóváhagyás végett a kárpótlási hatósághoz.

(4) Ha a (3) bekezdésben említett egyezség nem jött létre, a szövetkezet az egyezségkötésre nyitva álló határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül a tervezetet és az észrevételeket a kárpótlási hatóságnak megküldi.

(5) A kárpótlási hatóság az észrevételek alapján a (4) bekezdés szerinti dokumentumok benyújtásától számított tizenöt napon belül határozatot hoz, amelyben

a) helybenhagyja a szövetkezet által készített tervezetet, vagy

b) megállapítja, hogy a tervezet sérti a Kpt. és e törvény földkijelölésre vonatkozó szabályait, és megfelelő határidő kitűzésével a szövetkezetet a törvénysértés megszüntetésére kötelezi.

(6)

(7)

(8) Ha a szövetkezet a végleges határozatban foglaltaknak az előirt határidőn belül nem tesz eleget, a kijelölést a határozat alapján a szövetkezet költségére az ingatlanügyi hatóság végzi el.

22. § Ha a szövetkezet közös használatában lévő földek AK értéke kisajátítás, nem értékarányos földesere, művelési ág változás vagy más ok miatt kevesebb mint a részarány-földtulajdonos az ingatlannyilvántartás szerint megillető AK érték, ez utóbbi AK értéket és a tulajdonként kimutatott területmagyságot a tényleges állapotnak megfelelően tulajdonosonként arányosan csökkenteni, és erről az ingatlanügyi hatóságot értesíteni kell. A részarány-földtulajdonost — legfeljebb 2000 Ft/AK érték alapulvételével, a szövetkezet választása szerint készpénzben vagy szövetkezeti üzletrész formájában — kártalanítani kell.

23. § (1) A szövetkezet a földkijelölés egyeztetett (megállapított) tervezetét a kárpótlási hatóságnak, továbbá az ingatlanügyi hatóságnak haladéktalanul megküldi.

(2) Az ingatlanügyi hatóság a részére megküldött térkép és táblakijelölés alapján — a központi költségvetés célelőirányzatából — gondoskodik az árverésre kijelölt táblák földmérési és földminősítési szempontú előkészítéséről. Ennek során a helyszínen ellenőrzi a kijelölt táblák adatainak az ingatlannyilvántartás adataival való megegyezését, és érvényesíti a földminőségben és a művelési ágban bekövetkezett — a gazdálkodó szerv által be nem jelentett — változásokat.

24. § A szövetkezet közös használatából kikerült erdőben és legelőn — ha jogszabály másként nem rendelkezik — osztatlan közös gazdálkodást kell folytatni.

25. § (1) A Kpt. szerinti, árverésre való kijelöléssel nem érintett valamennyi földet a tagok, a Kpt. 17. §-ában meghatározott mértékű földet pedig a tagok és az alkalmazottak tulajdonába kell adni, kivéve, ha a jogosult e jogáról lemond. A tulajdonba adásra a vagyonnevesítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A közgyűlés úgy határozhat, hogy az (1) bekezdésben meghatározott földekből a 8. §-ban felsorolt személyek részére is juttat tulajdoni részarányt.

(3) A Kpt. szerinti árverés lebonyolítása után megmaradó szövetkezeti tulajdonú földet a vagyonnevesítés szabályainak megfelelő alkalmazásával a tagok tulajdonába kell adni.

(4)

(5) Az (1) bekezdés második fordulata és a (3) bekezdés szerinti vagyonnevesítésre – ha az még nem történt meg – csak a részarány-tulajdon rendezésénél mutatkozó AK hiány megszüntetése után kerülhet sor.

(6) Ha a szövetkezet (jogutódja) az (1) és a (3) bekezdésben foglaltaknak a földkiadás befejezését követő 60 napon belül nem tesz eleget, a maradvány termőföldek e törvény erejénél fogva a Magyar Állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerülnek.

(7) Aki a vagyonnevesítés szabályai szerint jogosultságát hitelt érdemlően igazolja a Nemzeti Földalap földkészletéből termőföldet igényelhet, vagy pénzbírságra tarthat igényt 4000 Ft/AK értéken.

25/A. § (1) Ha a részarány-földkiadási eljárás lezárását követően a jogutód nélkül megszűnt, illetve felszámolás, végelszámolás alatt álló szövetkezet javára bejegyzett szövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészlet (a továbbiakban: maradványterület) szerepel az ingatlan-nyilvántartásban, a maradványterületet a mezőgazdasági igazgatási szerv határozattal a Magyar Állam tulajdonába adja. A maradványterület a Nemzeti Földalapba kerül.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt részarány-földkiadási eljárás akkor tekinthető lezártnak, ha a szövetkezet valamennyi termelőszövetkezeti különlapján nyilvántartott részarány-tulajdon kiadásra került és a termelőszövetkezeti különlapokat az ingatlanügyi hatóság megszüntette. A termelőszövetkezeti különlapok megszüntetését követően az ingatlanügyi hatóság 60 napon belül elkészíti a szövetkezet záró aranykorona-mérlegét, és helyrajzi számok szerint összesíti a maradványterületeket. Az ingatlanügyi hatóság a záró aranykorona-mérleget és az összesített maradványterületek adatait (helyrajzi szám, terület, aranykorona érték) közli a mezőgazdasági igazgatási szervvel.

(3) A mezőgazdasági igazgatási szerv a záró aranykorona-mérleg és az összesített maradványterületek adatainak közzétételét követő 30 napon belül hozza meg az (1) bekezdés szerinti határozatot.

25/B. § Azokban az esetekben, amikor a földalapot elkülönítéséről, illetve kijelöléséről szóló határozat az egyes kárpótlással összefüggő törvények módosításáról szóló 2016. évi CII. törvény (a továbbiakban: Tv.) hatálybalépése napján vagy azt követően vált végrehajthatóvá, a határozat alapján elkülönített, illetve kijelölt kárpótlási földalap tekintetében a kárpótlási árverés a Tv. hatálybalépése napját megelőző napon hatályos szabályok szerint tartható meg.

26. § A 25. § szerinti változást az ingatlan-nyilvántartásban a tulajdonos részarány-tulajdonaként kell feltüntetni.

27. § A részarány-földtulajdonos kérésére az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett tulajdoni részarányoknak és AK értékeknek megfelelő nagyságú és értékű földet részére ki kell adni. A föld önálló ingatlaná alakításának költsége és a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének illetéke – ha törvény másként nem rendelkezik – a tulajdonost terheli.”

A 2020. évi XL. törvény 1-12. §-ában foglaltak szerint 2021. január 1-jén a törvény erejénél fogva állami tulajdonba kerültek – függetlenül attól, hogy az 1992. évi II. törvény alapján mely földalapba kerültek kijelölésre vagy nem kerültek kijelölésre – a termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földek. Kivétel ez alól azok a földek lettek volna, amelyeket a kárpótlási hatóság kárpótlási célú árverezés érdekében meghirdetett, de ilyenre nem került sor.

A 2020. évi XL. törvény 13. és 14. §-a 2021. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a földalapképzés szabályait, köztük az 1992. évi II. törvény 25/B. §-át, amelyet az Alkotmánybíróság 4/2018. (IV.27.)

számú AB határozatában szereplő kötelezettség miatt iktatott be a jogalkotó.

II. Az Alaptörvény megsértett rendelkezésének megjelölése, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege

1. TULAJDONHOZ VALÓ JOG

„Magyarország Alaptörvénye

XIII. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.*
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

A 2020. évi XL. törvény 13. §-a 2021. január 1-től hatályon kívül helyezte a Kpt. 15. §-át. A Kpt. 15. § (2) bekezdése szerint a szövetkezet kárpótlási földalapjában lévő termőföldekre a kárpótlásra jogosultakat vételi jog illetette meg. A földre vonatkozó kárpótlási igények kielégítésének gyakorlati eszközét egy sajátos, feltételekhez kötött, törvényen alapuló vételi jog jelentette. A vételi jog a tulajdonjog megterhelése, a teher a társadalmi tulajdon lebontása során a társadalmi tulajdon egykori létrehozásából származó terheket, illetve kötelezettségeket jelentik.

„A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) „6:225. § [Vételi és eladási jog]

(1) Ha a tulajdonos meghatározott dologra nézve szerződéssel vételi jogot alapít, a jogosult a dolgot a szerződésben meghatározott vételáron egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja.

(2) Ha a tulajdonos meghatározott dologra nézve szerződéssel eladási jogot szerez, a dolgot a szerződésben meghatározott vételáron egyoldalú nyilatkozattal eladhatja az eladási jog kötelezettjének.

6:226. § [Az elővásárlási, a visszavásárlási, a vételi és az eladási jog közös szabályai]

(1) Az elővásárlási, a visszavásárlási, a vételi és az eladási jog alapítására vonatkozó szerződést írásba kell foglalni.

(2) Ha az ingatlanra szerződéssel létesített elővásárlási, visszavásárlási, vételi vagy eladási jogot az ingatlan-nyilvántartásba, továbbá a közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott ingóságra szerződéssel létesített elővásárlási, visszavásárlási, vételi vagy eladási jogot a közhiteles nyilvántartásba bejegyzik, az mindenkivel szemben hatályos, aki a bejegyzést követően az ilyen dologon valamely jogot szerez.

(3) Az elővásárlási, a visszavásárlási, a vételi és az eladási jogra vonatkozó rendelkezéseket a jogszabályon alapuló elővásárlási, visszavásárlási, vételi és eladási jogra is alkalmazni kell. A jogszabályon alapuló elővásárlási, visszavásárlási, vételi és eladási jog a szerződéses elővásárlási, visszavásárlási, vételi és eladási jogot megelőzi.

(4) A visszavásárlási, a vételi és az eladási jog kötelezettje köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a visszavásárlási, a vételi és az eladási jog gyakorlását megghiúsítaná vagy korlátozná.

(5) Megszűnik a visszavásárlási, a vételi és az eladási jog, ha a dolog a kötelezettnek fel nem róható okból megsemmisül.”

A Ptk. a vételi jog fogalmát a korábbi (2014. március 15. napja előtti) szabályozással azonos tartalommal határozza meg. Olyan hatalmasságról van szó, amelynek alapján a vételi jog jogosultja egyoldalú akarat-elhatározásával akkor is megveheti a dolgot, ha a tulajdonos azt nem akarja eladni. A vételi jog szerződésen vagy jogszabályon alapulhat. A Ptk. rögzíti, hogy a szerződésen alapuló vételi jogra vonatkozó szabályok akkor is megfelelően alkalmazandóak, ha a vételi jog jogszabályon alapul. A jogszabályon alapuló vételi jog megelőzi a szerződésen alapuló vételi jogot. A Ptk. a vételi jogra időbeli korlátot nem állít, a vételi jog időtartamának nincs törvényi limitálása. A Ptk. szerint a vételi jog kötelezettje köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a vételi jog gyakorlását megghiúsítaná vagy korlátozta. A Ptk. szerint a vételi jog megszűnik, ha a dolog megsemmisül, de ez föld esetében nyilvánvalóan nem állhat fenn.

Egyetlen termelészövetkezet, a [REDACTED] [REDACTED] maradt még Magyarországon, amelynek földalap-kijelölési eljárása nem zárult le, így értelemszerűen a kárpótlási árverést sem hirdették meg, ezáltal a kárpótlási földalapban lévő földek kárpótlási árverése sem történt meg, az árverésen a kárpótlási jogosultak vételi jogukat nem gyakorolhatták, nem szerezhettek földtulajdont. A 2020. évi XL. törvény megghiúsította a kárpótlásra jogosultakat, hogy a vételi jogukat gyakorolhassák. A vételi joguk gyakorlásától a kárpótlási jogosultakat önhibájukon kívül hiúsította meg a törvényhozó, a vételi joguk gyakorlására nem volt lehetőség a vételi jog hatályon kívül helyezése előtt.

A 2020. évi XL. törvény hatályba lépése után is hatályban van a kárpótlási jegy termőföldtulajdon megszerzésére történő felhasználásának egyes kérdéseiről szóló 1992. évi XLIX. törvény:

„Az Országgyűlés abból a célból, hogy a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló, valamint az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvények alapján a jogosultak termőföldhöz jutását — a mezőgazdasági termelés folyamatosságához fűződő érdekekre figyelemmel — mielőbb lehetővé tegye, a következő törvényt alkotja:

1. § (1) Ha a kárpótlásra jogosult az őt megillető kárpótlási jegyért termőföldet kíván szerezni és ezt az igényét

a) a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kpt. I.) alapján kárpótlásra jogosult 1992. augusztus 15-ig;

b) a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában 1939. május 1-jétől 1949. június 8-ig terjedő időben alkotott jogszabályok alkalmazásával igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1992. évi XXIV. törvény (a továbbiakban: Kpt. II.) alapján kárpótlásra jogosult 1992. október 5-ig;

c) az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt. III.) alapján kárpótlásra jogosult 1992. október 30-ig

bejelenti a megszerezni kívánt föld fekvése szerint illetékes helyi önkormányzat polgármesteri hivatalában az arra rendszeresített formanyomtatványon, a kárpótlási hatóság a kárpótlás iránti kérelmet soron kívül, de legkésőbb a kérelem benyújtásától számított 60 napon belül elbírálja. Az a jogosult tehet bejelentést, aki a megszerezni kívánt termőföld árverésén a Kpt. I. 21. §-ának (1) bekezdése szerint részt vehet.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

a) a kárpótlási hatóság megjelölését, ahova a jogosult a kárpótlás iránti kérelmét benyújtotta;

b) a kárpótlás iránti kérelem benyújtásához rendszeresített boríték sorszámát;

c) a megszerezni kívánt termőföld művelési áganként meghatározott aranykorona (AK) értékét, valamint a termőföldvásárlásra felhasználni kívánt kárpótlási jegy (utalvány) értékét;

d) a megszerezni kívánt termőföld fekvése szerinti település megjelölését, a termőföld jelenlegi tulajdonosát (használóját, kezelőjét), tervezett hasznosításának módját;

e) a kárpótlásra jogosult személyi adatait (név, leánykori név, névváltozást megelőző név, születési hely, idő, anyja neve) és lakcímét.

(3) A kárpótlási hatóság a bejelentés alapján akkor bírálja el az (1) bekezdésben meghatározott határidőben a kárpótlás iránti kérelmet, ha a jogosult az őt megillető összes vagy legalább 100 000 forint értékű kárpótlási jegyért termőföldet kíván vásárolni, és a kérelem elbírálásához szükséges adatok rendelkezésre állnak.

2. § A jogosult nem tarthat igényt soronkívüli elbírálásra, ha a kérelem vagy a bejelentés benyújtására nem az 1. §-ban foglaltaknak megfelelően kerül sor.

3. § (1) Ha a jogosult a kérelmét az 1. § alapján elbírálják, az őt megillető kárpótlási jegy banki letétben marad. Az árverésen a kárpótlási hatóság jogerős határozatával és letéti igazolásával vesz részt.

(2) Ha a jogosult a bejelentésben meghatározott értékű kárpótlási jegyét termőföldvásárlásra használta fel, részére a fennmaradó összegnek megfelelő kárpótlási jegyet a kárpótlási jegy forgalmazására feljogosított pénzügyintézet kiadja.

(3) 1993. augusztus 15. után a jogosult a (2) bekezdésben meghatározott feltétel teljesülése nélkül is felveheti letéti igazolás ellenében az őt megillető kárpótlási jegyet.

4. § (1) Az e törvényben meghatározott feladatok végrehajtásának elősegítése érdekében a helyi önkormányzat — legkésőbb 1992. augusztus 31-ig — földrendező bizottságot (a továbbiakban: bizottság) alakít. A bizottság működési feltételeit a helyi önkormányzat biztosítja az állami költségvetés terhére.

(2) A bizottság tagjai a helyi önkormányzat megbízottja, továbbá az igénybejelentők közül a képviselő-testület által megválasztott 6—10 személy. A bizottságban a nem helyben lakók képviseletét is biztosítani kell.

5. § (1) A helyi önkormányzat a bejelentésekről a kárpótlási hatóságot, illetőleg a földrendező bizottságot a bejelentés egy-egy példányával folyamatosan értesíti.

(2) A bizottság a bejelentések alapján felméri, egyezteteti és összesíti az igényeket és javaslatot tesz a kárpótlási hatóságnak az árverések ütemezésére és az árverésre kerülő földek kijelölésére. A földrendező bizottság javaslatot tehet az árverésre kerülő földrészleteket terhelő, a korábbi tulajdonos, használó által közölt, a termőföld AK értékében ki nem fejezett tényleges értéknövekedést eredményező, a gazdálkodó szervezet részére megtérítendő költségek felülvizsgálatára is. A kárpótlási hatóság a közölt költségeket — szükség szerint — szakhatóságok bevonásával vizsgálja felül.

6. § (1) Az árverés vezetője az árverés megkezdése előtt egyezség létrehozását köteles megkísérelni — minden egyes kialakítandó földrészletre 1000 Ft AK alapulvételével — az árverésen résztvevők között. Ha az egyezség létrejött, úgy kell eljárni, mintha a földrészlet árverésen kelt volna el.

(2) A jogosult az árverésen és az egyezségkötés során a kárpótlási jegyet névértékben használhatja fel. E törvény alkalmazásában névérték alatt a kárpótlási jegy címleteként meghatározott összeget kell

érteni.

7. § (1) Ha a gazdálkodó szervezet a tulajdonában (kezelésében) levő, kárpótlási földalapba kijelölt földjét nem kívánja vagy nem tudja mezőgazdasági műveléssel hasznosítani, 1992. október 31-ig köteles a bizottságnak bejelenteni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti földre a bizottság ideiglenes használót jelölhet ki, akivel a gazdálkodó szervezet a termőföld művelésére szerződést köt.

(3) A termőföld használata ingyenes, ha a használó a gazdálkodó szervezet földjére árverezni is jogosult.

8. § (1) Ha a földrészlet árverésre bocsátott AK értéke és a tényleges AK érték az árverést követő megosztás során eltér, az árverésen tulajdonul megszerzett földrészlet kataszteri tiszta jövedelmét a természetbeni állapot szerinti tényleges AK értéken kell megállapítani.

(2) Ha az (1) bekezdésben meghatározott eljárás eredményeként az árverési vevők által megszerzett földrészlet (földrészletek) AK értékét arányosan csökkenteni kell és annak mértéke legalább 10%-ot meghalad, a tulajdonos a csökkentés mértékének megfelelő kárpótlási jegy visszatérítését kérheti a birtokbaadástól számított 60 napon belül. A visszatérítésről a kárpótlási hatóság gondoskodik.

9. § (1) A Kpt. I., II., III. rendelkezéseit az e törvény rendelkezéseivel együttesen kell alkalmazni.

(2) Az állam az állami tulajdonban lévő földekből kínálatot biztosít azon kárpótlásra jogosultak termőföldtulajdon megszerzésére irányuló igényének kielégítésére, akik igényüket az 1. § szerint jelentették be és igényük kielégítésére a szövetkezet által kijelölt földalap nem nyújt fedezetet.

10. § Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. ”

A [REDACTED] kárpótlásra jogosultak jelentős része az 1992.évi XLIX. törvény 1. §-a alapján igénybejelentést tett, hogy az őt megillető kárpótlási jegyért termőföldet kíván szerezni. A 1992.évi XLIX. törvény 9. §-a jogi garanciát ad arra, hogy az 1. §-ban foglalt igények kielégítésére a szövetkezeti földekből (jelen esetben a [REDACTED] [REDACTED] használatában álló földekből), illetve, ha az az igényeket nem fedezi, állami tulajdonú földekből nyújtanak fedezetet. A törvényi rendelkezéseket a 2020. évi XL. törvény hatálybalépésével nem lehet érvényesíteni.

A 2020. évi XL. törvény 1-14. §-ában foglalt rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése rendelkezésével.

Az Országgyűlésnek a 2020. évi XL. törvény jogalkotása során tudomása volt arról, hogy egyetlen termelőszövetkezet, a [REDACTED] van még Magyarországon, amelynek földalap-kijelölési eljárása nem zárult le, ezáltal a kárpótlási földalapban lévő földek kárpótlási árverése sem történt meg, a kárpótlásra jogosultak nem tudtak termőföld tulajdont szerezni, vételi jogukkal élni. Az ország utolsó termelőszövetkezete, a [REDACTED] kárpótlási földalapjába kb. 300 ha, kb. 5 000 AK tartozna, amelynek jelentős része, több mint 90 %-a [REDACTED] föld. A kárpótlási földalapba azok a termőföldek tartoznak, amelyek a Kpt. mellékletében felsorolt jogszabályok alkalmazásával, az ún. „tétesítés” során kerültek a szövetkezet használatába. Fontos kiemelni, hogy ezek a termőföldek soha nem kerültek szövetkezeti tulajdonba és állami tulajdonban sem voltak soha. A 2020. évi XL. törvény erejénél fogva ezek a termőföldek úgy kerülnek állami tulajdonba, hogy a jogalkotó a földek állami tulajdonba vételével kapcsolatban a kárpótlásra jogosultak részére semmilyen kártalanításról nem rendelkezett.

A 2020. évi XL. törvény 1-14. §-ában foglalt rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XIII.

cikk (2) bekezdése rendelkezésével.

2. A JOGÁLLAMISÁG RÉSZÉT KÉPEZŐ JOGBIZTONSÁG ELVE

„Magyarország Alaptörvénye

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

A 2020. évi XL. törvény jogalkotásakor, hatálybalépésekor a [REDACTED] földalap-kijelölési eljárása folyamatban volt a kárpótlási hatóságnál. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdése kimondja: *„Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”* A 2020. évi XL. törvény a kárpótlásra jogosultak vételi jogát vontta el egy folyamatban lévő kárpótlási eljárásban.

Ugyanaz a helyzet állt elő, mint a 2016. évi CII. törvény hatálybalépésekor, akkor is a T. Alkotmánybírósághoz fordultam. Az Alkotmánybíróság a 4/2018. (IV.27.) számú határozata rendelkező részének 2. pontjában megállapította: *„az egyes kárpótlással összefüggő törvények módosításáról szóló 2016. évi CII. törvény hatályosulásával összefüggésben mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn, mert a törvényalkotó nem szabályozta, hogy a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 15. § (2) bekezdésében a termőföld tulajdon megszerzésére megállapított vételi jog gyakorolható legyen minden olyan esetben, amikor a módosítás hatálybalépésekor a földalap kijelölése folyamatban volt. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2018. december 31. napjáig tegyen eleget.”*

Az AB határozat 2. pontjának végrehajtására az Országgyűlés 2018. november 27-i ülésnapján elfogadta az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2018. évi XCI. törvény 2. §-át, a rendelkezés 2019. január 1-jén lépett hatályba. A rendelkezés szerint az Ámt. a következő 25/B. §-sal egészült ki: *„Azokban az esetekben, amikor a földalapot elkülönítéséről, illetve kijelöléséről szóló határozat az egyes kárpótlással összefüggő törvények módosításáról szóló 2016. évi CII. törvény hatálybalépése napján vagy azt követően vált végrehajthatóvá, a határozat alapján elkülönített, illetve kijelölt kárpótlási földalap tekintetében a kárpótlási árverés a 2016. évi CII. törvény hatálybalépése napját megelőző napon hatályos szabályok szerint tartható meg.”*

Az Országgyűlés a 2020. évi XL. törvény 14. §-ával 2021. január 1-jétől úgy helyezte hatályon kívül az Ámt. 25/B. §-át is, hogy tisztában volt azzal a ténnyel, hogy az a kárpótlási eljárás még mindig folyamatban van, ami miatt a törvényhely az Alkotmánybíróság határozata alapján beiktatásra került. Ez álláspontom szerint tipikus példája a jogállamiság, a jogbiztonság elvének megsértésére.

A 2020. évi XL. törvény hatályba lépése után is hatályban van a Kpt. 7. § (1) bekezdése, 19-28. §-a, amely rendelkezések lehetővé teszik, hogy a kárpótlási jogosultak a kárpótlási jegyeikkel a szövetkezeti árverésen részt vehessenek, termőföld tulajdont szerezhessenek:

„Kpt. 7. § (1) Az állam biztosítja, hogy a kárpótlási jegyet annak birtokosa az e törvényben foglalt feltételekkel

a) az állami tulajdon privatizációja során értékesítésre kerülő vagyontárgyak, részvények, üzletrészek megvásárlására, továbbá

b) termőföld tulajdon megszerzésére

felhasználhatja.”

19. § Az állam a szövetkezeti földek árverésével egyidőben, illetőleg azt követően állami tulajdonú földeket is árverésre bocsát. Az így árverésre bocsátott termőföldek AK értékének el kell érnie a szövetkezetek által árverésre bocsátott termőföldek AK értékének legalább 20%-át.

20. § (1) A 15—19. §-okban kijelölt termőföldek árverés útján kerülnek a kárpótlásra jogosultak részére értékesítésre. Ha a volt tulajdonos földje, mint állami tulajdonú föld került a szövetkezet közös használatába, a szövetkezet a közös használatában lévő állami tulajdonú termőföldeket is árverésre bocsáthatja.

(2) Az árverés legkorábbi, illetve legkésőbbi időpontját a kárpótlás iránti kérelmek elbírálására tekintettel a kárpótlási hatóság állapítja meg.

21. § (1) Az árverésen az öt megillető kárpótlási jegyekkel az a kárpótlásra jogosult vehet részt,

a) akinek az elvett termőföldje a szövetkezet tulajdonában vagy használatában van,

b) aki a termőföldet árverező szövetkezetnek 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is tagja, illetőleg az árverés időpontjában azért nem tagja, mert tagsági viszonya az [1992: II. tv.] Amt. hatálybalépését követően kiválással, a szövetkezet gazdasági társasággá történő átalakulása vagy a szövetkezet megszűnése folytán szűnt meg

b) akinek 1991. június 1-jén abban a községben, városban volt az állandó lakóhelye, ahol az árverező szövetkezet termőföldterülete van.

(2) Az árverést a kárpótlási hatóság közigazgatási hatósági jogkörben eljáró alkalmazottja vezeti.

22. § (1) Az árverésen résztvevők az egy aranykoronának megfelelő forintértékre licitálnak. A kikiáltási ár 3000 Ft/AK. Ha e kikiáltási áron vagy afelett nincs ajánlat, a kikiáltási ár folyamatosan, de legfeljebb 500 Ft/AK értékig csökkenthető.

(2) Az árverést a végrehajtási rendeletben meghatározott módon kell lefolytatni. Az árverés során elfogadott ajánlatok tevői — az ajánlatukban foglaltaknak megfelelően — gyakorolhatják vételi jogukat a szövetkezet 15—18. §-okban meghatározott termőföldjének általuk kiválasztott részletére. A kárpótlásra jogosult tanyatulajdonost a tanyája körüli termőföldre az árverés során elővásárlási jog illeti meg.

23. § (1) A 22. § (2) bekezdésében meghatározott vételi jogot az a jogosult gyakorolhatja, aki kötelezettséget vállal a termőföld mezőgazdasági hasznosítására és arra, hogy a termőföldet a mezőgazdasági termelésből öt éven belül nem vonja ki.

(2) Azt a vételi jog alapján szerzett termőföldet, amelynek tulajdonosa az (1) bekezdésben vállalt kötelezettségét a tulajdonszerzéstől számított öt éven belül megszegi, kártalanítás nélkül állami tulajdonba kell venni és árverés útján kell értékesíteni. E bekezdést nem kell alkalmazni, ha a termőföld tulajdonjogának átruházására birtokösszevonási célú földcserével kerül sor.

24. § (1) Az a 21. §-ban meghatározott kárpótlásra jogosult, aki vállalja, hogy az adóhatóságnál az árveréstől számított 30 napon belül mezőgazdasági vállalkozóként bejelentkezik, mezőgazdasági vállalkozási támogatásként — az árverésen való termőföldvásárlás céljából — igényt tarthat a 3. § alapján megállapított kár mértéke és a 4. § szerinti kárpótlás összege közötti különbözetre. A kárpótlás és a támogatás együttes összege az 1 millió forintot nem haladhatja meg.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett támogatásban részesülő személy az előírt határidőn belül mezőgazdasági vállalkozóként nem jelentkezik be, vagy az adóhatóság a termőföld vásárlásától

számított öt éven belül megállapítja, hogy ténylegesen nem folytat mezőgazdasági vállalkozói tevékenységet, a támogatás hitellé alakul át és azonnal esedékessé válik.

(3) Arra a termőföldre, amelyet a kárpótolt az (1) bekezdésben említett támogatással szerez meg, az állam javára öt évi időtartamra jelzálogjogot és elidegenítési tilalmat kell bejegyezni. Amennyiben e határidőn belül a kárpótolt az adóhatóságnál a támogatás összegét befizeti, az állam javára bejegyzett jelzálogjogot és elidegenítési tilalmat törölni kell.

(4) A mezőgazdasági vállalkozási támogatás összegéről — a jogosult kérelmére — a kárpótlási hatóság utalványt ad, amelyet az árverés során a kárpótlási jeggyel azonos módon lehet felhasználni. Az utalványból — a szövetkezet tulajdonában lévő föld árverésen történő megszerzése ellenében a kárpótlásra jogosult által — felhasznált összeg erejéig a szövetkezet kárpótlási jegyet igényelhet a kárpótlási hatóságtól.

(5) Ha az árverés időpontjában a kárpótlásra jogosult még nincs a megszerzett termőföld birtokában, illetőleg azt további 15 napon belül sem veheti birtokba, az (1) bekezdésben megállapított határidőt a birtokbavétel lehetőségének megnyílásától kell számítani.

25. § (1) A kárpótlásra jogosult az általa megvásárolt termőföld AK értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésére köteles a földet az árverésen eladó részére.

(2) A megvásárolt termőföld kijelölésével önálló ingatlanként történő kialakításával és ennek ingatlanyilvántartási bejegyzésével kapcsolatos költségek az állami költségvetést terhelik, a tulajdonszerzés mentes a vagyonszerzési illeték alól.

26. § A 15—18. §-ok alapján kijelölt, s a szövetkezet által árverésen értékesített termőföld ellenértékeként megszerzett kárpótlási jegyeket a szövetkezet a 7. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felhasználhatja, kivéve a használatában lévő állami tulajdonú termőföld értékesítése ellenében megszerzett kárpótlási jegyeket.

27. § (1) Az állami gazdaságnak a kezelésében lévő állami tulajdonú termőföld kijelölése és árverezése tekintetében a 15—26. §-ban, továbbá a szövetkezeti törvény hatálybalépéséről és átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény 13—27. §-át kell megfelelően alkalmazni.

(2) A 19. § alapján árverésre kijelölt állami tulajdonú termőföldek 80%-át a kijelöléssel érintett településeken azok között a kárpótlásra jogosultak között kell árverésre bocsátani, akiknek

a) állandó lakóhelye 1991. június 1-jén az érintett településen volt, és akik jelenleg is ott rendelkeznek állandó lakóhellyel, vagy

b) a kárpótlás alapjául szolgáló termőföld tulajdona a település közigazgatási határán belül volt.

(3) A 19. § alapján árverésre kijelölt állami tulajdonú termőföldeket a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott kárpótlásra jogosultak között kell árverésre bocsátani, ha annak nagysága a településen a 20 hektárt nem haladja meg.

(4) A (2) bekezdésben megjelölt földterület fennmaradó részére kitűzött árverésen minden kárpótlásra jogosult az öt megillető kárpótlási jeggyel részt vehet. Az árverésre egyebekben a 22—23. § és a 25. §-ok rendelkezéseit kell alkalmazni.

28. § Az állami tulajdonú termőföld ellenében az árverésen kapott kárpótlási jegyet a szövetkezet, illetőleg az állami gazdaság 30 napon belül köteles eljuttatni a kárpótlási hatósághoz.”

A jogalkotó nemcsak törvények között, hanem egy törvényen, a Kpt.-n belül okozott koherencia-zavart. A 2020. évi XL. törvény a normavilágosság követelményét is sérti, a koherencia-zavar kiküszöbölése is felelőssége lett volna az Országgyűlésnek a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság követelményeinek védelmében.

A 2020. évi XL. törvény 1-14. §-ában foglalt rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése rendelkezésével.

3. A DISZKRIMINÁCIÓ (HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÉZTETÉS) TILALMA

„Magyarország Alaptörvénye

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

Itt is nem győzöm hangsúlyozni, hogy az Országgyűlés nem volt tévedésben, a 2020. évi XL. törvény jogalkotása során tudomása volt arról, hogy egyetlen termelőszövetkezet, a [REDACTED] van még Magyarországon, amelynek földalap-kijelölési eljárása nem zárult le, ezáltal a kárpótlási földalapon lévő földek kárpótlási árverése sem történt meg. 21 352 db szövetkezeti, ún. I. kárpótlási földalapú árverést tartottak ugyanolyan jogi szabályok szerint az országban, amelyek összesen 1 976 530 hektár (ha) területet, 37 512 375 aranykorona (AK) értéket érintettek. Az ország utolsó termelőszövetkezete, a [REDACTED] földalap-kijelölése során a kárpótlási földalabra kb. 300 ha, kb. 5 000 AK termőföld tartozna, amelynek jelentős része, több mint 90 %-a [REDACTED] föld. A 2020. évi XL. törvény alapján a földek úgy kerülnek állami tulajdonba, hogy a törvényalkotó meg sem indokolta, mi ennek a hátrányos megkülönböztetésnek az oka, ami elsősorban a [REDACTED] a jogosultakat diszkriminálja. Az Alaptörvénybe ütköző jogsérelem tényét nem csökkentené, de még csak meg sem próbálták indokolni, mi a diszkrimináció oka. A [REDACTED] kárpótlásra jogosultak (illetve sajnos sokszor már csak örököseik) jelentős része kárpótlási jegyeiket a településükön lévő szövetkezeti földek kárpótlási árverésére tartották meg, semmi okuk nem volt feltételezni, hogy a jogalkotó ezt a lehetőséget jogszabállyal megghiúsítja.

A 2020. évi XL. törvény 1-14. §-ában foglalt rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései rendelkezésével.

III. A jogsérelem a 2020. évi XL. törvény alapján közvetlenül, annak hatályosulásával következett be

Az ország utolsó termelőszövetkezetének, a [REDACTED] a földalap-kijelölési eljárása nem zárult le, folyamatban volt. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 27.K.30.604/2018/10. számú, 2018. december 13. napján kelt ítéletében a kárpótlási hatóságot (Budapest Főváros Kormányhivatalát) új földalap-kijelölési eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítéletet az alkotmányjogi panaszom előterjesztésekor csatoltam tájékoztatásul, kihangsúlyozva, hogy az alkotmányjogi panasz nem a bírósági döntés ellen irányul. A földalap-kijelölés – most már tényként állíthatjuk, hiszen 2021. január 1-je elmúlt - nem történt meg, a kárpótlási hatóság nem hozott határozatot, így értelemszerűen kárpótlási árverést sem hirdetett meg, továbbá ügylezáró döntést sem hozott.

A jogalkotó semmilyen olyan jogszabályt nem alkotott, amely kötelezte volna a jogalkalmazót, hogy 2020. december 31. napjáig a földalapot jelölje ki, a kárpótlási árverést hirdesse meg; vagy jogi lehetőséget adna számára, hogy a folyamatban lévő eljárást érdemben befejezhesse. A jogalkotó arról sem rendelkezett, hogy van-e és milyen jogorvoslati lehetősége a kárpótlásra jogosultnak vagy az

Érdekegyeztető Fórumnak, amennyiben a határidőig a kárpótlási hatóság a kötelezettségének nem tesz eleget, szankciót nem helyezett kilátásba. (A [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] tevékenységét, hatáskörét a IV/1002/2017. számú alkotmányjogi panaszomban kifejtettem.) A földalap-kijelölési eljárás hatósági eljárás, amit hivatalból kellett lefolytatni, arra nem volt ráhatása a kárpótlásra jogosultaknak, de még az [REDACTED] sem.

A 2020. évi XL. törvény 13. és 14. §-a 2021. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a földalapképzés szabályait, köztük az Ámt. 25/B. §-át is, amelyet a 4/2018. (IV.27.) számú AB határozatban szereplő kötelezettség miatt iktatott be a jogalkotó.

A 2020. évi XL. törvény 1-12. §-ában foglaltak szerint 2021. január 1-jén a törvény erejénél fogva állami tulajdonba kerültek – függetlenül attól, hogy az Ámt. alapján mely földalapba kerültek kijelölésre vagy nem kerültek kijelölésre – a termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földek. Kivétel ez alól azok a földek lettek volna, amelyeket a kárpótlási hatóság kárpótlási célú árverezés érdekében meghirdetett, de ilyen nem volt. 2021. január 1-jén a törvény erejénél fogva állami tulajdonba kerültek a termőföldek, tehát a 2020. évi XL. törvény hatályosulása, alkalmazása folytan közvetlenül.

A 2020. XL. törvény hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati (hatósági/bírósági) eljárás.

IV. A 2020. évi XL. törvény hatálybalépésével bekövetkezett jogsérelem közvetlenül érintett

A „Kpt. 21. § (1) Az árverésen az őt megillető kárpótlási jegyekkel az a kárpótlásra jogosult vehet részt,

a) akinek az elvett termőföldje a szövetkezet tulajdonában vagy használatában van,

b) aki a termőföldet árverező szövetkezetnek 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is tagja, illetőleg az árverés időpontjában azért nem tagja, mert tagsági viszonya az [1992: II. tv.] Ámt. hatálybalépését követően kiválással, a szövetkezet gazdasági társasággá történő átalakulása vagy a szövetkezet megszűnése folytán szűnt meg

b) akinek 1991. június 1-jén abban a községben, városban volt az állandó lakóhelye, ahol az árverező szövetkezet termőföldterülete van.”

1991. június 1-jén [REDACTED] volt az állandó lakóhelyem, ennek igazolására mellékelten küldöm az 1991. június 1-jén érvényes személyi igazolványom másolatát (abban még szerepelt az állandó lakóhely). A [REDACTED] [REDACTED] kárpótlási árverésén jogosult lettem volna részt venni, így a kárpótlási árverés 2020. évi XL. törvény hatálybalépése miatti elmaradása közvetlenül érint, jogsérelmet okoz.

Az alkotmányjogi panasz indítványom kiegészítésének végén engedjenek meg egy személyes megjegyzést ugyanúgy, mint a IV/1002/2017. ügyszámú panaszom előterjesztésekor. Sem nekem, sem a [REDACTED] kárpótlásra jogosultaknak nincs pénze arra, hogy neves alkotmányjogászokat és/vagy ügyvédi irodákat kérjünk fel érdekeink képviselőjévé. Egyszeri, gyakorló ügyvédek pedig (akik szintén nem dolgoznak ingyen) az alkotmányjoghoz és a kárpótlási joghoz nem értenek megfelelő szinten. Nem értjük, miért kell másodsorra is Alkotmánybírósághoz fordulni azután, hogy az AB világos irányutatást adott az ügyben az Országgyűlésnek a 4/2018. (IV.27.) számú határozatában. Adófizető állampolgárként úgy érzem, bízhatok abban, hogy az Alkotmánybíróságon állami szolgálatban jól képzett alkotmányjogász tisztviselők, jelentős szakmai múltú alkotmánybírók, mellettük nagy tudású tanácsadók dolgoznak, akik az alkotmányjogi panasz indítványom alapjogi sérelmeit ismételtelen megértik, az indokolást tovább tudják gondolni. Amennyiben az alkotmányjogi

panasz indítványom befogadásához bármilyen további információhoz, adathoz, tényhez szükségük volna, rövid úton (telefon, e-mail) is állok rendelkezésükre.

Budapest, 2021. február 24.

Tisztelettel:

Melléklet:

1. Nyilatkozat személyes adataim nyilvánosságra hozhatóságáról
2. 1991. június 1-jén érvényes személyi igazolványom másolata